



Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center



JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Ponedeljek, 29. avgust 2022 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 2 strani (17–18).



M 2 2 2 5 0 1 2 1 0 2



Prazna stran

OBRNITE LIST.



Obča

1. Med naštetimi pojmi obkrožite podnebni element in opišite, kako se letna temperaturna amplituda spreminja z oddaljevanjem od morja.

POJMI: morski tokovi zračni tlak in vetrovi rotacija Zemlje geografska širina

Opis: _____

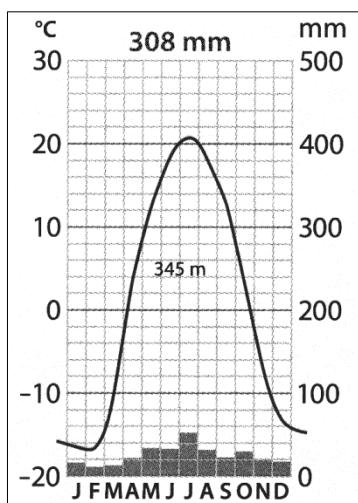
(2 točki)

2. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Relativno zračno vlago izražamo v g/m^3 .
- B Hladen zrak sprejme manj vlage od toplega.
- C S segrevanjem zraka se zniža absolutna zračna vlaga.
- D Pri relativni zračni vlagi 100 % je zrak nasičen z vlago.

(2 točki)

3. Imenujte podnebni tip, katerega značilnosti prikazuje klimogram na sliki 1, in vrsto padavin glede na nastanek, ki prevladujejo v krajih s takšnim podnebjem.



Slika 1

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2020: Geografija sodobnega sveta, učbenik za 2. letnik gimnazije, str. 13. Modrijan. Ljubljana)

Podnebni tip: _____

Vrsta padavin: _____

(2 točki)



M 2 2 2 5 0 1 2 1 0 5

- V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.
4. S pomočjo slike 7 v barvni prilogi imenujte vremenotvorno središče, pod vplivom katerega je zahodna polovica Evrope, in pojasnite vremensko situacijo nad Alpami.

Vremenotvorno središče: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

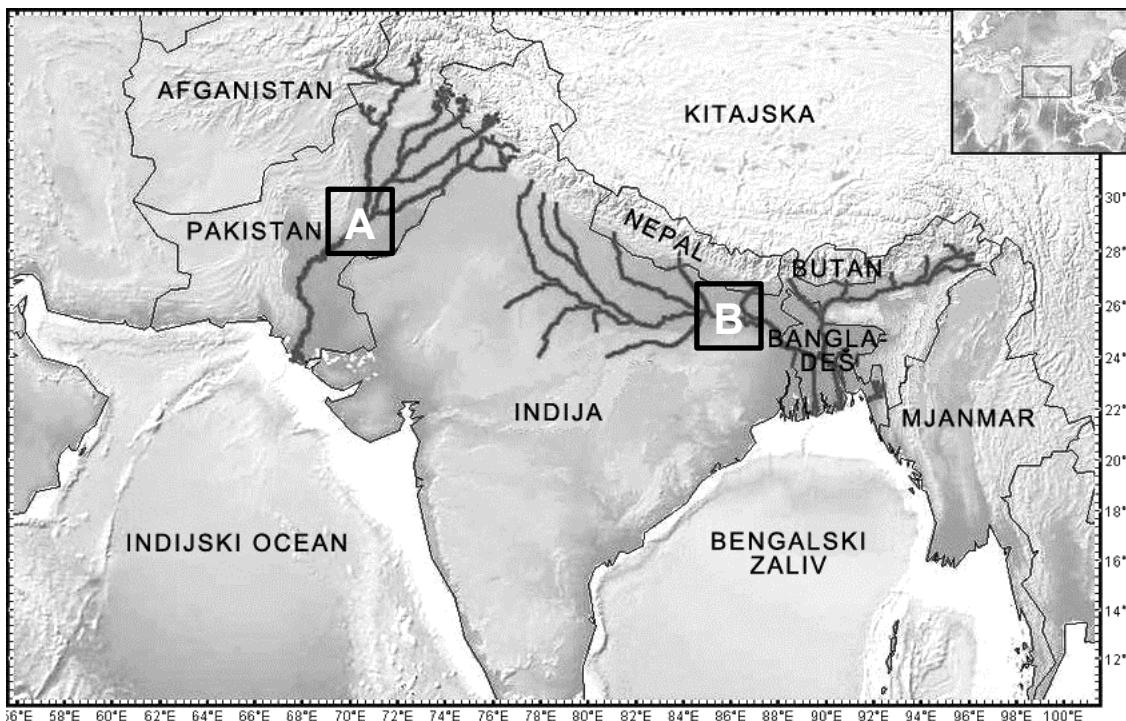
5. Pojasnite vpliv podnebnih sprememb na pojavljanje enega od ekstremnih vremenskih pojavov v Evropi.

(2 točki)



Svet 1

6. Napišite imeni azijskih veletokov, ki sta na sliki 2 označena s črkama A in B.



Slika 2

(Prirejeno po: https://www.researchgate.net/profile/Gill_Braulik/publication/268508800/figure/fig1/AS:669480430620692@1536627981873/The-geography-and-river-systems-of-South-Asia.jpg. Pridobljeno: 1. 12. 2020.)

A: _____

B: _____

(2 točki)

7. Imenujte pomemben vir vode za kmetijstvo v notranjosti Avstralije in opišite njegovo značilnost.

Ime: _____

Opis: _____

(2 točki)

8. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, ali NE, če je napačna.

DA NE Reka sv. Lovrenca se izliva v Tih ocean.

DA NE Večji del toka reke Kongo v Kongovi kotlini je ploven.

DA NE Nil je pomemben za proizvodnjo električne energije.

(2 točki)



9. Na sliko 3 z osnovno rečno mrežo Afrike vrišite razvodnico med rekama Kongo in Zambezi, ki naj poteka od Atlantskega oceana do Indijskega oceana. Pojasnite nastanek Tanganjiškega jezera.



Slika 3

(Prirejeno po: <https://i.pinimg.com/originals/10/eb/70/10eb7021b3316d3ca9784d0fce6ef56f.gif>. Pridobljeno: 1. 12. 2020.)

(2 točki)

10. S pomočjo slike 8 v barvni prilogi pojasnite razliko v slanosti površinskega sloja morske vode na območju, označenem s črko B, glede na slanost morske vode na območju, označenem s črko A.

(2 točki)



Svet 2

11. Med naštetimi energijskimi viri obkrožite tistega, ki prispeva največji delež v izvozu Venezuela, med naštetimi rudami pa tisto, ki prispeva največji delež v izvozu Avstralije.

VENEZUELA: vodna energija

zemeljski plin

premog

nafta

AVSTRALIJA: bakrova ruda

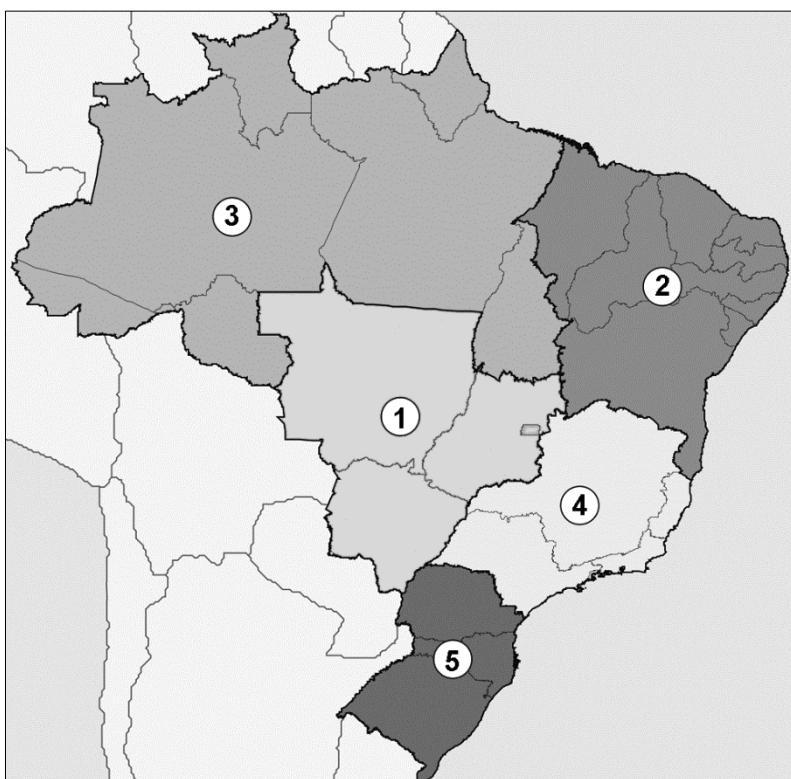
železova ruda

boksit

svinčeva ruda

(2 točki)

12. Na sliki 4 so s številkami od 1 do 5 označene brazilske regije, ki se razlikujejo v gospodarski razvitosti. Imenujte regijo, ki je označena s številko 3, in napišite dve gospodarski dejavnosti, ki pomembno prispevata h gospodarskemu razvoju te regije.



Slika 4

(Vir: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/48/Brazil_Regions.svg/2000px-Brazil_Regions.svg.png. Pridobljeno: 10. 1. 2019.)

Ime regije, označene s številko 3: _____

Gospodarska dejavnost:

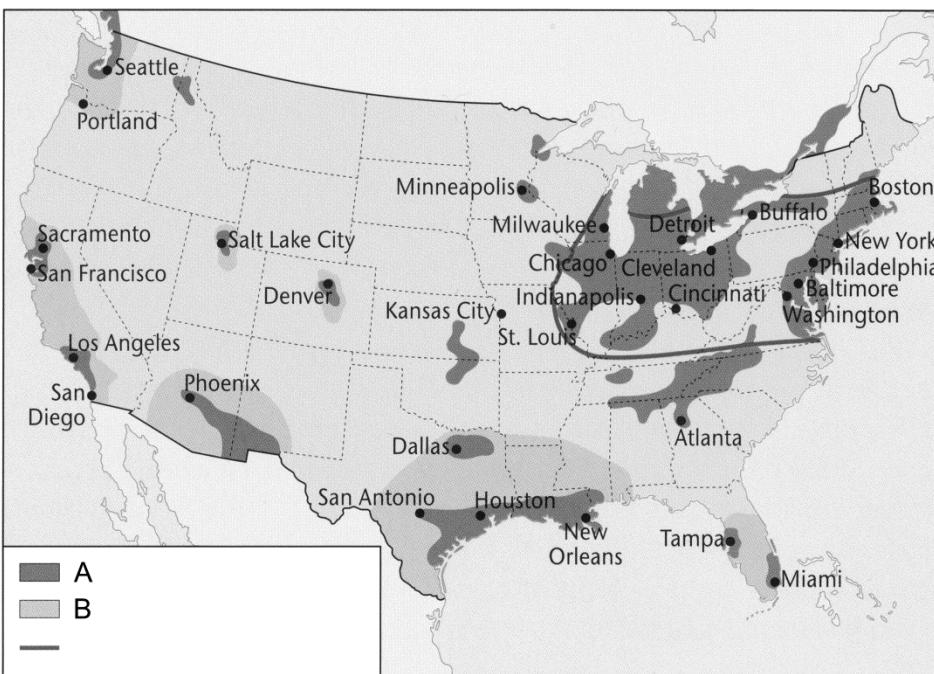
1 _____

2 _____

(2 točki)



13. Na sliki 5 so prikazana industrijska območja v Združenih državah Amerike. Opišite dve gospodarski spremembi na območjih južno od Velikih jezer.



Slika 5

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2010: Svet: geografija za 2. letnik gimnazij, str. 113. Modrijan. Ljubljana)

1 _____
2 _____

(2 točki)

14. Pojasnite vpliv kolonializma na razvoj industrije v Afriki.

(2 točki)

15. Pojasnite vzrok za hiter gospodarski razvoj Kitajske po letu 1980.

(2 točki)



Evropa 1

16. Imenujte geološko dobo nastanka gorovja, ki je na sliki 9 v barvni prilogi označeno s številko 1, in imenujte gorovje, označeno s številko 2.

Geološka doba (1): _____

Ime gorovja (2): _____

(2 točki)

17. S pomočjo opisa imenujte tip obale in med naštetimi morji obkrožite tisto, kjer je ta tip obale najbolj izrazit.

Abrazijska moč vode je majhna, zato morje ob obali odlaga sedimente. Zaradi morske akumulacije nastajajo zemeljske kose, ki ustvarjajo podolžno zaprte zalive.

Tip obale: _____

MORJE: Severno morje

Baltsko morje

Egejsko morje

(2 točki)

18. Obkrožite črki pred trditvama, ki opisujejo značilnosti pokrajine, katere del je na sliki 9 v barvni prilogi označen s črko A.

- A Površje se je nagubalo v terciarju, v pleistocenu pa je bilo močno ledeniško preoblikovano.
- B Tektonsko premikanje v terciarju je vplivalo na izkoriščanje rudnih bogastev.
- C Zaradi vertikalnih tektonskih premikov so nastali tektonski jarki, kotline in planote.
- D Za pokrajino so značilna sredogorja, površje v tej pokrajini pa doseže najvišjo nadmorsko višino v Karpatih.

(2 točki)

19. Na sliki 9 v barvni prilogi so s črkami B, C, D in E označena območja. K trditvam v preglednici vpišite črko tistega območja, za katero trditev velja.

Trditev	Črka območja
Območje se še vedno dviguje. Kamnine se izmenjujejo v pasovih, severni in južni pas sta pretežno iz apnenca, osrednji del pa je iz magmatskih in metamorfnih kamnin.	
Kvartarni rečni nanosi se izmenjujejo z ledeniškimi nanosi in morskim materialom, nastala so številna jezera, močvirja in pradoline.	

(2 točki)



20. Pojasnite nastanek Islandije in pozitivno posledico tega nastanka za gospodarstvo otoka.

Nastanek: _____

Pozitivna posledica: _____

(2 točki)



Evropa 2

21. Imenujte vejo družbene geografije, ki proučuje vpliv državnega (družbenega) sistema na pokrajino.

(1 točka)

22. K vsaki trditvi, ki se nanaša na pogoje o vstopu v EU, napišite DA, če je pravilna, ali NE, če je napačna.

Država mora pred vstopom v EU sprejeti evro kot nacionalno valuto.

V državi mora biti razvito tržno gospodarstvo.

Država mora spoštovati načela pravne države.

(2 točki)

23. Na sliki 6 s črko A označite južnoevropsko državo, ki je ena od ustanoviteljic današnje EU, s črko B pa eno od držav, ki je postala članica EU po letu 2005.



Slika 6

(Prirejeno po: <https://i.pinimg.com/originals/1b/c5/17/1bc517d145360ffd989852c44e006430.jpg>. Pridobljeno: 13. 11. 2020.)

(2 točki)



24. Opišite dve gospodarski prednosti članstva v EU.

1 _____

2 _____

(2 točki)

25. Finančna kriza leta 2008 je najprej močno prizadela gospodarstvo nekaterih držav članic EU in še dodatno poglobila politično krizo v EU. Opišite posledico te krize na politične razmere v EU.

(1 točka)

26. S pomočjo slike 10 v barvni prilogi pojasnite spremembo količine odloženega žveplovega dioksida v Evropi med letoma 1990 in 2010. Opišite podnebni vzrok za onesnaženost zraka v Severni Evropi.

Pojasnitev: _____

Opis: _____

(2 točki)



Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.



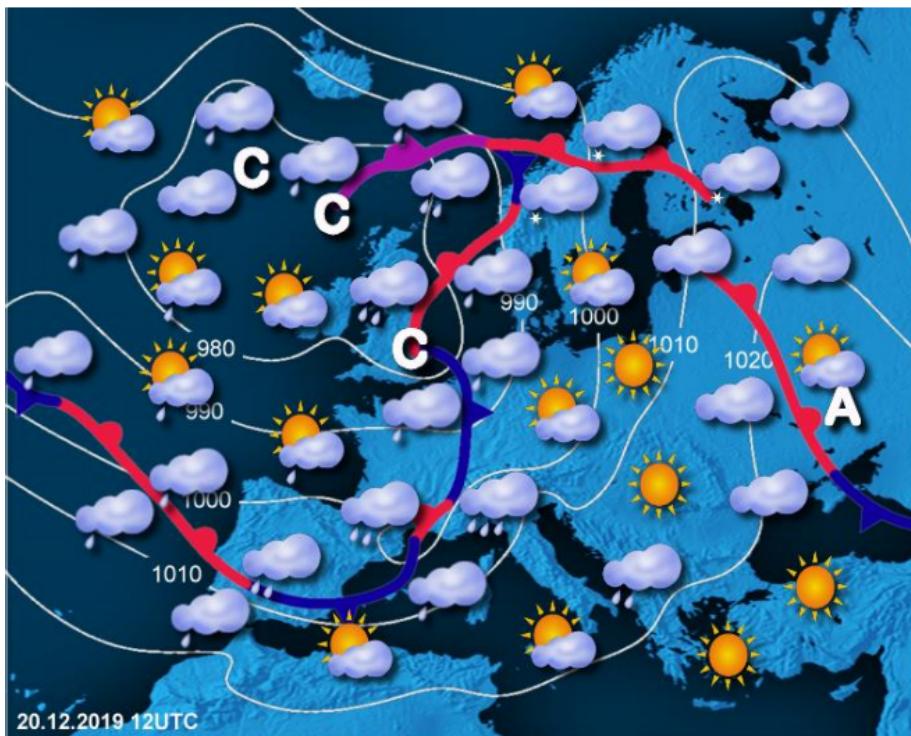
15/18

Prazna stran

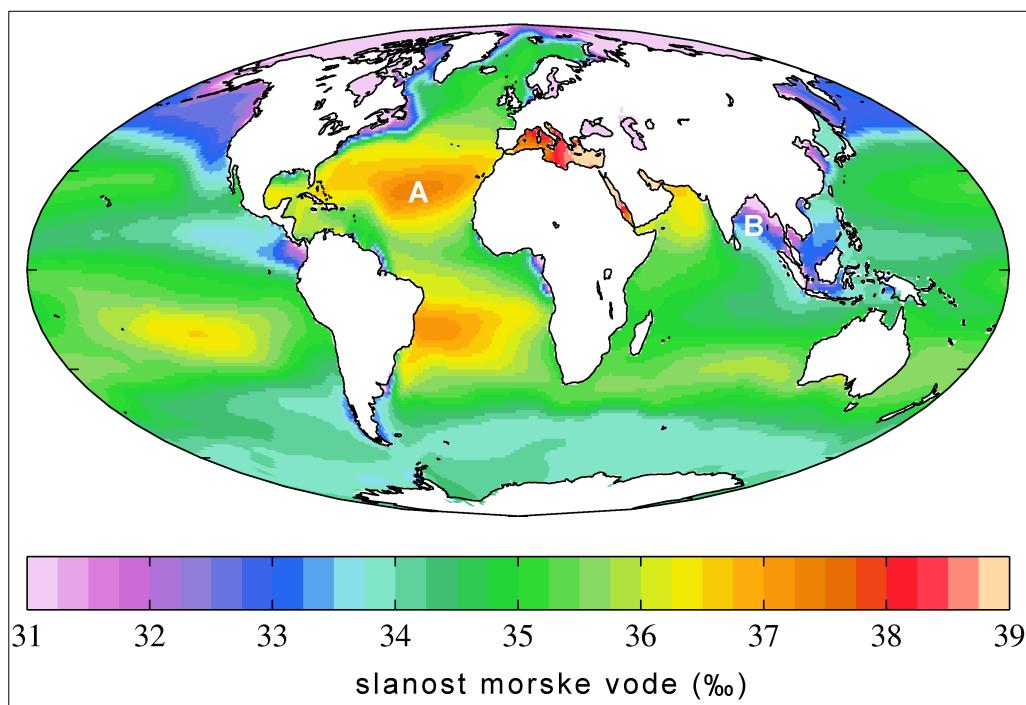


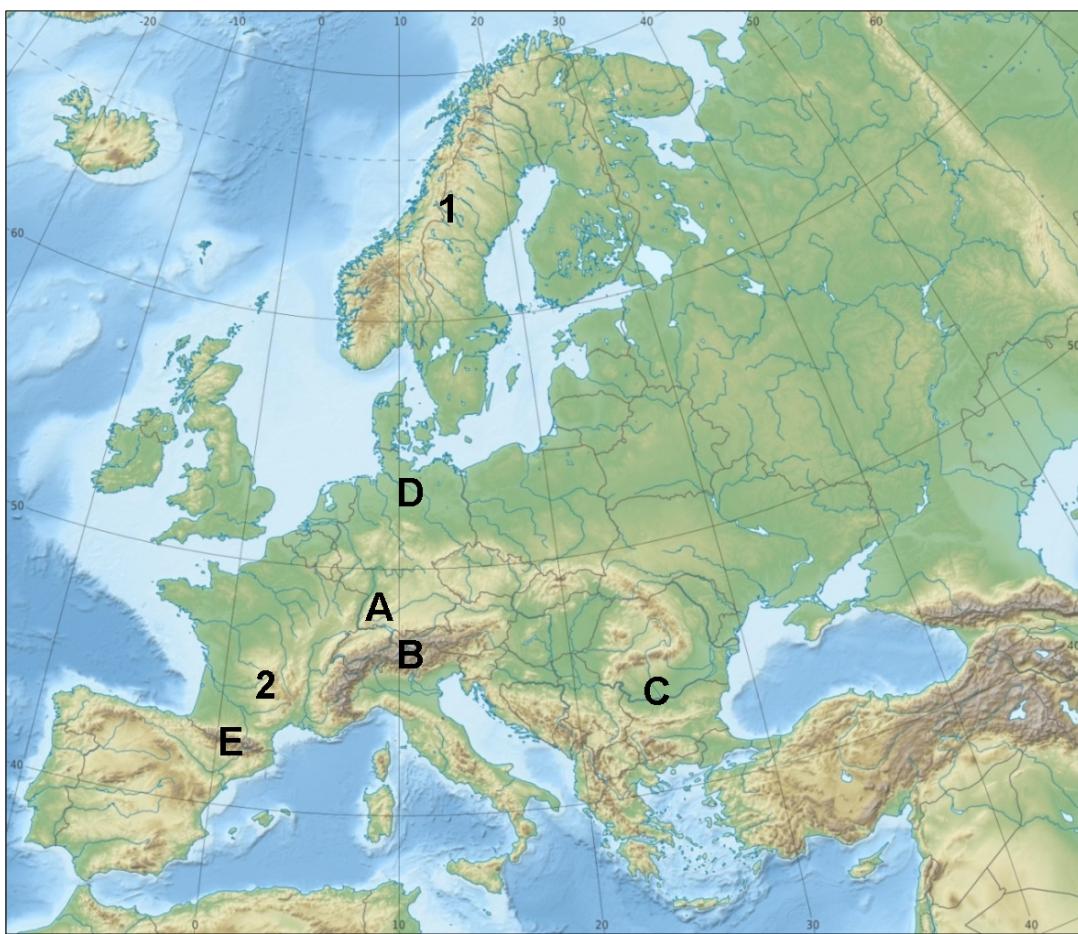
Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

**Barvna priloga (k Izpitni poli 1)****Slika 7**

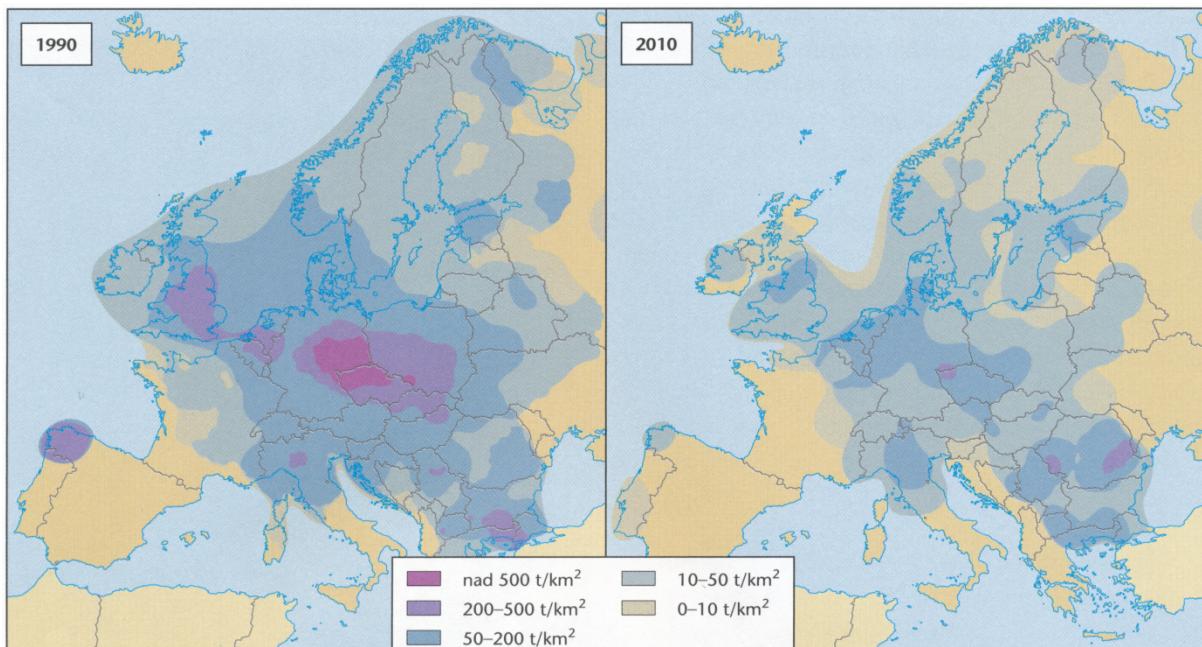
(Vir: ... med 19. in 22. decembrom 2019, str. 2. ARSO. Ljubljana, 2020.

Url: http://meteo.arso.gov.si/uploads/probase/www/climate/text/sl/weather_events/_19-22dec2019.pdf. Pridobljeno: 16. 11. 2020.)**Slika 8**(Prijezeno po: https://en.wikipedia.org/wiki/Salinity#/media/File:WOA09_sea-surf_SAL_AYool.png. Pridobljeno: 19. 11. 2020.)



Slika 9

(Prijejeno po: Maps of Europe. Detailed relief map of Europe. Url: <https://lh3.googleusercontent.com/proxy/m-ZWLfirTnqleFvPX2tWEQfKqUf97En0msaYDzwWIVGliyao6lbkytLe6WkejLizz6TMFLZKf6HAvlznfZEets-Y-BrSOAETx1F-ieUfDAYXgH8RxT61RZjSk>. Pridobljeno: 10. 11. 2020.)



Slika 10: Količina odloženega žveplovega dioksida (v tonah na km^2) v Evropi v letih 1990 in 2010

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2015: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 27. Modrijan. Ljubljana)